

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРИНЦИПІВ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Анотация. Розглянуто принципи економічного аналізу. Проаналізовано їх економічну сутність у сучасних умовах господарювання з різних точок зору. Визначено умови для здійснення аналітичних процедур і основу ефективної організації аналітичної роботи.

Аннотация. Рассмотрены принципы экономического анализа. Проанализирована их экономическая сущность в современных условиях хозяйствования с различных точек зрения. Определены условия для осуществления аналитических процедур и основа эффективной организации аналитической работы.

Annotation. Principles of economic analysis are considered. Their economic essence in the current economy is analyzed from different points of view. Conditions for implementation of analytical procedures and basis for effective organization of analytical work are determined.

Ключові слова: принципи, процеси, аналітичні процедури, ефективність, організація, економічна сутність, економічний аналіз.

Аналіз розглядається як необхідний елемент у системі функцій управління суб'єкта господарювання, оскільки він лежить в основі реалізації багатьох інших функцій, у першу чергу саме тих, які пов'язані з прийняттям управлінських рішень. Успішний розвиток і стабільність функціонування сучасного підприємства багато в чому залежить від організації аналітичної роботи. Процес організації аналізу полягає в послідовно здійснюваних діях, спрямованих на створення умов для здійснення аналітичних процедур. Основою ефективно організації аналітичних досліджень є принципи економічного аналізу, виконання яких визначає науковість і результативність аналізу.

Пізнання сутності економічного аналізу дозволило вченим-економістам виділити значну кількість принципів. Однак слід підкреслити, що єдності точок зору економістів у визначенні принципів немає, що й породжує актуальність даної теми.

Мета роботи полягає у вивченні різних точок зору на принципи економічного аналізу та розгляді їх сутності в сучасних умовах господарювання.

Об'єктом дослідження є процес реалізації функції аналізу.

Предмет дослідження – принципи економічного аналізу та їх економічний зміст.

Вивченням принципів економічного аналізу займалися такі вчені, як: Ковальов В. В., Волкова О. М., Бутинець Ф. Ф., Мних Е. У., Олійник О. В., Мельник М. В., Барнгольц С. Б., Чебан Т. М., Кузьмінський А. М., Савицька Г. В., Лазаришина І. Д. та багато інших. Якщо розглянути їх роботи, то можна побачити, що кількість принципів економічного аналізу варіює від 4 до 16. Крім цього виявляється розбіжність у позначенні принципів та в їх тлумаченні.

Більш наочно виділення різних принципів економічного аналізу вченими можна зобразити у вигляді таблиці.

Таблиця

Принципи економічного аналізу

Принципи	14]	23]	13]	8]	36]	98]	22]	23]	27]	-157]	-83]	-22]	3]	Σ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Системність	+	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	11
Комплексність	+	+	+	+	+		+		+	+	+	+		10

Закінчення таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Об'єктивність, конкретність, точність	+		+	+	+		+		+	+		+		8

Рейтингова оцінка							+							1
-------------------	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	---

дослідження реальних економічних явищ і процесів, їх причинно-наслідкових взаємозв'язків. Він відображений у законодавчих актах, які передбачають різний ступінь відповідальності осіб, які допустили фальсифікацію даних обліку і звітності про діяльність підприємства. Тим самим інформація, яка використовується в процесі дослідження, повинна бути документально обґрунтованою і достовірною, відображати реальну фінансово-господарську діяльність даного підприємства [4, с. 7].

6. Дієвості – аналіз повинен активно впливати на хід виробничого процесу та його результати, своєчасно виявляти недоліки в роботі і резерви поліпшення її показників, інформувати керівництво організації [9, с. 25].

7. Плановості – проведення аналізу повинно відповідати плану заходів, у якому закладаються терміни робіт, виконавці та форми контролю за достовірністю отриманих результатів [13, с. 60].

8. Оперативності – аналіз повинен проводитися швидко і чітко, виключаючи питання, які приховують сутність досліджуваної проблеми. Це забезпечує ефективність прийнятого управлінського рішення. Принцип оперативності стосується швидкого і чіткого виконання підприємством завдань, реалізації прийнятих рішень і т. д. За результатами аналізу намічаються заходи, спрямовані на поліпшення фінансово-господарської діяльності підприємства. Таким чином, своєчасність аналізу дозволяє перетворити його в інструмент оперативного контролю різних сфер діяльності підприємства [11, с. 52].

9. Ефективності – витрати на проведення аналізу повинні бути значно менше ефекту, одержуваного від нього. Принцип ефективності виражається в тому, що витрати на проведення аналізу дають багаторазовий ефект [10, с. 156].

10. Демократизму (масовості) – передбачає участь у проведенні аналізу широкого кола працівників підприємства, що забезпечує більш повне виявлення передового досвіду і використання наявних внутрішньогосподарських резервів [7, с. 21].

Таким чином, економічний аналіз передбачає використання системи методичних принципів, що дозволяють вивчати різні сторони господарської діяльності підприємства і його структурних підрозділів. Реалізація принципів економічного аналізу становить основу аналітичної роботи на підприємствах, що забезпечує науковість результатів та їх практичну діяльність.

Наук. керівн. Іванієнко В. В.

Література: 1. Ковалев В. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / В. В. Ковалев, О. Н. Волкова. – М. : ПБОЮЛ, 2012. – 424 с. – С. 13–14. 2. Коробов М. Я. Финансово-экономический анализ деятельности предприятий : учебн. пособ. / М. Я. Коробов. – К. : Знання, 2009. – 378 с. – С. 21–23. 3. Бутынец Ф. Ф. Экономический анализ : учебн. пособ. / Ф. Ф. Бутынец, Е. В. Мных, О. В. Олейник. – Житомир : ЖИТИ, 2010. – 416 с. – С. 12–13. 4. Гитляровская Л. Т. Экономический анализ : учебн. пособ. / Л. Т. Гитляровская. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 527 с. – С. 7–8. 5. Барнгольц С. Б. Методология экономического анализа : учебн. пособ. / С. Б. Барнгольц, М. В. Мельник. – М. : Финансы и статистика, 2009. – 240 с. – С. 28–36. 6. Чебан Т. М. Теория экономического анализа : учебн. пособ. / Т. М. Чебан, Т. А. Калинская. – К. : Центр научной литературы, 2010. – 214 с. – С. 97–98. 7. Мных Е. В. Экономический анализ / Е. В. Мных. – К. : Центр научной литературы, 2009. – 472 с. – С. 21–22. 8. Кузьминский А. М. Организация бухгалтерского учета, контроля и анализа / А. М. Кузьминский. – К. : Высшая школа, 2009. – 223 с. – С. 20–23. 9. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Г. В. Савицкая. – Мн. : ООО "Новое знание", 2008. – 688 с. – С. 25–27. 10. Лазаришина И. Д. Экономический анализ в Украине: история, методология, практика : монография / И. Д. Лазаришина. – Ровно : НУВГП, 2010. – 369 с. – С. 156–157. 11. Болюх М. А. Экономический анализ : учеб. пособ. / М. А. Болюх, В. З. Бурчевский, М. И. Горбатюк. – К. : КНЭУ, 2009. – 556 с. – С. 52–53. 12. Мельник В. М. Основы экономического анализа : учебн. пособ. / В. М. Мельник. – К. : Кондор, 2010. – 128 с. – С. 21–22. 13. Чигиринская О. С. Теория экономического анализа : учебн. пособ. / О. С. Чигиринская, Т. М. Власюк. – К. : Центр научной литературы, 2010. – 232 с. – С. 60.